

קול יעקב

זמני השבת באלעד:

הדלקת נרות: 19: 16

צאת שבת: 20: 25

זמן ר"ת: 21: 08

עלון מס' 140 | ג' באב |

תשפ"ג | שנה 3

מטעמים לשולחן שבת

לחצולות:	לע"נ:	לדפי"ש:
כל	יורם בן מרים ~	רפאל
משפחת דרשן	אהובה	דוד בן אודליה ~
	בת חיה ~ ניסים	ישו בן שושנה
	בן יצחק ת.צ.צ.ה.	

ולרפואת כל חולי ישראל

גַם בִּי הִתְאַנֵּף יְהוָה, בְּגִלְלָתְכֶם לְאמֹר: גַּם אֶתָּה, לֹא תִבְאֵשׁ שֵׁם

בגזרת המרגלים ופגריכם אתם יפלו במדבר וכו' אני ה' דברתי אם לא זאת אעשה וכו' במדבר הזה יתמו ושם ימותו שהכוונה שמוסב למשה ואהרן אשר אליהם היה הדיבור אמר ופגרכם אתם משה ואהרן יפלו וכו' אם לא זאת אעשה שגם אתם תסתלקו במדבר. א"כ תהיה הגזרה במדבר הזה יתמו בעה"ז ושם ימותו לעוה"ב אבל עי"ז שאתם תהיו עמהם הם באים לעת"ל זה תורף הדברים בקיצור ע"ש באורך ונמצא דכגזרת המרגלים שם ממש נגזר על משה רבינו להסתלק במדבר כדי שלא יתקיים בדור המדבר במדבר יתמו ושם ימותו וז"ש גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר כל' בשביל אמירה אחת דהיינו ושם ימותו לעה"ב שלא יתקיים בגללכם התאנף נראה ככועס במי מריבה אבל העיקר בלבד היה בגללכם לאמר בעבור אמירת ושם ימותו גזר גם אתה לרבות אהרן לא תבוא שם ונמצא דיפה דיבר הכתוב ובזמנו דיבר כמבואר ודוק היטב:

יש לדקדק אמאי הכניס בין הדבקים בתוך ענין המרגלים מה שגזר עליו על מי מריבה שהרי אח"ך חזר לענין המרגלים דכתיב וטפכם אשר אמרתם וכו' ועוד איך קאמר בגללכם והרי היתה הגזרה בעבור מי מריבה וזה אפשר לישב דנקל היה לכפר לו ה' על חטא מי מריבה לולא שבשבילם לא כיפר לו וכמו שאמר ויתעבר ה' בי למענכם ולא שמע אלי. והפשוט בזה הוא לפי שאמר אם יראה איש באנשים הוצרך לומר זולתי כלב ולו אתן את הארץ ואם אחר זה היה אומר וטפכם אשר אמרתם היה גריעות ליהושע. ולתת כבוד ליהושע הוצרך לומר גם בי התאנף וכו' יהושע בן נון העומד לפניך וכו':

ויותר נראה לומר כמו שאמר בעניותינו בס' הקטן ראש דוד ס' קרח משם רבני ירושלים ת"ו בכונת פ' פ' שלח

משל ונמשל

סגל הי"ד, שהיה איש חינוך בכל ישותו, פדגוג אומן שהשכיל לטעת בתלמידיו את יסודות התורה וקנייני התלמוד. הוא היה הרב'ה סגל של כיתה ז' בתלמוד תורה "תורת אמת" במשך עשרות בשנים. החלום שבו הוא מתגלה לאחד מבני משפחתו, מהווה מעין המשך למסכת החינוך המיוחד שלו עם מסר ברור ליוצאי חלציו, על גודל החשיבות של זהירות מממונו של הזולת, עניין שהיה מקפיד עליו מאוד.

זה קרה לפני ל"ג בעומר. הרב'ה סגל מופיע בחלום לאחד מבני משפחתו. בחלום הוא עומד ליד ארון ספרים בביתו ובידו פתק שעליו כתוב באותיות

בכל היכלי הישיבות והכוללים מרבים בשבוע האחרון לספר את סיפור החלום המדהים, בו מופיעה דמותו של המחנך הוותיק הרה"ג ר' חנוך סגל הי"ד, שנהרג בפיגוע בקו 2 בחודש אב בשנה שעברה. כל המשגיחים והר"מים עומדים על עוצמת מוסר ההשכל שיש בחלום המיוחד הזה: התעוררות באמונה על חי הנצח של העולם הבא מחד, ועד כמה כל אחד מאתנו חייב להיזהר ולהישמר בענייני ממונות עם הזולת, מאידך.

את הלילה הזה הוא לא ישכח לעולם, אותו בן משפחה של המחנך הדגול הרה"ג ר' חנוך

הערוך שנינו בנייה | איז למרוא בתפילה

דבר, התלמיד שילם פעם נוספת 5 לירות ישראליות. האירוע היה כאמור לפני 24 שנים על טיול של ל"ג בעומר.

בני המשפחה מספרים, כי הרב'ה סגל הי"ד, היה זהיר מאד בענייני כספים בצורה בלתי רגילה. לכן הגיע בחלום לפני ל"ג בעומר כדי לסלק את החוב הקטן הזה וכדי לעורר את בני משפחתו ואלפי תלמידיו, שלמדו אצלו במשך השנים, התעוררות באמונה ועניין זהירות בממונו של חברך שיהיה חביב עליך כשלך.

סיפר הרה"ג ר' יעקב מוצפי זצ"ל: בבגדאד היו שני חברים טובים, שעזרו זה לזה בכל הזדמנות. פעם אחד מהם קנה דירה, ונוקק להלוואה בסכום גדול. בצר לו סיפר לחברו על כך, וחברו הלווה לו את מלא הסכום, מרצונו הטוב. כעבור זמן מה, כשהגיע זמן עליית יהודי בגדאד לא"י, החרימה ממשלת בגדאד את הדירה, שני החברים עלו לארץ, וכעבור שנתיים נפטר הלווה. לאחר כמה חודשים, הופיע הלה בחלום אצל ר' יעקב מוצפי, סיפר לו על דבר ההלוואה אשר לוה מחברו, ואמר שהיות שלא פרע את חובו, אין לו מנוחה בעולם האמת, ולכן התחנן לפני הרב שיזמין את המלווה, ויסביר לו שלא היתה לו אפשרות לפרוע את חובו, ויבקש ממנו למחול מחילה גמורה.

למחרת היום, הזמין ר' יעקב את המלווה, ושאל אותו: "האם היה לך חבר בשם פלוני" השיב: "כן, זכרונו לברכה". שאל הרב: "האם הלווית לו סכום כך וכך לדירה שקנה בבגדאד", "נכון" השיב המלווה. אמר לו הרב: "בין כה וכה חוב אבוד הוא, מאחר שהלווה נפטר, בבקשה ממך אמור אחרי בפה מלא: הריני מחל במחילה גמורה את החוב שהוא חייב לי, ולא יענש בסיבתי". המלווה אמר אחריו כדברים האלה, והלך לדרכו לשלום. בלילה הופיע הנפטר שוב בחלום, ואמר לרב בשמחה: "תנוח דעתך שהנחת את דעתי" ('ענף עץ אבות')

גדולות וברורות, את הספרה- 5 ותוך כדי הצגת הפתק בחלום, אומר הרב'ה סגל לבן משפחתו: סכום זה שווה היום 14 ₪. עוד אומר הרב'ה סגל לקרוב המשפחה, כי את הסכום הוא חייב לאחד בשם ויין.

בן המשפחה קם נסער ממיטתו, המתין עד אור הבוקר ומיהר ליצור קשר עם האלמנה הרבנית שתחיה. הוא סיפר לה על החלום והשניים ניסו ללא הצלחה לברר את זהותו של אותו אדם שהרב'ה אמר עליו בחלום שהוא חייב לו 14 ₪. הצגת הפתק עם המספר 5, רק הוסיפה מימד של אי בהירות בכל העניין, שכן היה ברור, כי מדובר ככל הנראה בחוב "ישן נושן" וכי המספר 5 שהיה רשום על הפתק, הכוונה היא למטבע של לירות, כסף ישראלי שאבד עליו הכלח לפני חצי יובל שנים בקירוב.

בתום בירורים קדחתניים הגיעו לבית הכנסת של יוצאי סלבודקא הממוקם בכולל הלפריין. אב המשפחה המופתע הבהיר, כי אין לו ולא היה לו כל חוב עם הרב'ה סגל, אבל נטל את הסכום, אמר "מחול לך" ותרמו לצדקה. האב הבטיח שיברר את העניין אצל ארבעת בניו שלמדו במרוצת השנים בת"ת "תורת אמת" בבני ברק.

חלפו כמה ימים. האיש החל לברר דווקא עם אחרון הבנים וכך המשיך עד שהגיע לבן השני. הלה השיב מיד, כי הוא זוכר עד היום את המקרה, בו הרב'ה סגל לקח ממנו פעמיים תשלום של 5 לירות ישראליות מתקופת לימודו בכיתה ז'. תשלום אחד יותר מדי.

ומעשה שהיה כך היה: זה היה לפני 24 שנים. כיתה ז' התארגנה לטיול ל"ג בעומר והרב'ה סגל אסף כסף לטיול. יום לפני הטיול, פנה הרב'ה סגל אליו וביקש ממנו לשלם על הטיול. הרב'ה סגל שהיה ידוע כאיש מאד מסודר, הבהיר לתלמידו, כי ברשימתו לא נרשם

אחת שאלתי

ומים בכסף תתן לי ושתיתי (דברים ב', כ"ח)

אֶפְרַיִם הַסִּפִּים בְּשִׁמְחָה, וְנִגַּשׁ לַמְּכֹנָה. מִחִיר הַפְּחִית הִיָּה חֲמֹשֶׁה שְׁקָלִים, וּמֵאֲחַר וּבְאֲרָנְקוֹ שֶׁל אֶפְרַיִם הִיָּה רֶק מִטְּבַע שֶׁל עֶשְׂרֵה שְׁקָלִים, הוּא שֶׁלְּשֶׁל לַמְּכֹנָה אֶת הַמִּטְּבַע, וְהִמְתִּין לִיצִיאַת הַפְּחִית וְהִעֲדָף.

מעשה בשני בחורים, יעקב ואפרים, שנסעו באוטובוס לקברות צדיקים בצפון. במהלך הנסיעה, עשה נהג האוטובוס עצירת ביניים. אפרים ירד לרפוש עבורו דבר מאכל, ויעקב שנשא באוטובוס, קרא לו מהחלון וביקש: "אם אתה כבר למטה, עשה עמי חסד, וקנה נא עבורי פחית קולה ממכונת המשקאות, כשתחזר אשלם לך".

תשובה: כשיעקב בקש מאפרים: "תקנה

בשבילי פחית", למעשה הוא הורה לאפרים להכניס עבורו מטבע למכונה, ולהביא לו את הפחית. נמצא, שאפרים הכניס את המטבע למכונה על פיו של יעקב (על פי הוראתו), וכבר ברגע הכנסת המטבע למכונה, חלה התחייבותו של יעקב להשיב את המטבע לאפרים.

ודומה הדבר לדין הבא המובא בשלחן ערוך (חו"מ י"ד-ה' ברמ"א): ראובן

אמר לחברו שמעון: "הבה ונלך לדון בבית דין פלוני בעיר אחרת, לך תחלה אתה, ואני אבוא אחרך", ושמעון אכן הוציא הוצאות והלך לשם, אלא שראובן עצמו לא בא, וכעת תובע שמעון את הוצאות הנסיעה, שהדין בזה הוא, שכיון שסמך שמעון על דברי ראובן, והוציא הוצאות

על פיו, חייב ראובן לשלם לו הוצאותיו. והוא הדין לענגנו - אפרים הוציא את ההוצאה על פיו של יעקב, ולכן צריך יעקב לשלם לו.

וכמה ישלם? - הואיל ולמעשה השליחות היתה על פחית בשוי חמשה שקלים, ועל יותר מכך יעקב לא התחייב (עקרונית אפרים יכול היה לפרוט את המטבע לשתי מטבעות של חמש), ממילא אי אפשר להוציא מיעקב סכום רב יותר מאשר שלח את אפרים לקנות עבורו, ולכן ישלם לאפרים חמשה שקלים בלבד.

לסיכום: יעקב ישלם לאפרים חמשה שקלים.

ומה קרה עכשיו? - המטבע נתקע במכונה! הפחית לא יצאה, וגם לא המטבע, גם לאחר כל הלחיצות וההכאות הקלות של אפרים.

אפרים חזר אל יעקב והודיעו בצער: "המטבע של העשרה שקלים שהכנסתי נתקע, והמכונה לא פלטה את הפחית".

יעקב נענה ואמר: "מן השמים ימלאו חסרונוך, צר לי על אבדן המטבע שלך".

"המטבע שלי?! - תמה אפרים כנגדו - העשרה שקלים אבדו לך, הרי הוצאתי אותם על פי בקשתך ועליך לשלמם לי".

"ראשית כל - השיב יעקב - הפחית שבקשתי לא עולה עשר אלא חמש. אך גם חמש אני חייב, כי בפעל לא קבלתי את הפחית..."

באים הנערים ושואלים - מה הדין במקרה זה; האם יעקב פטור לגמרי מתשלום, או שמא צריך לשלם חמשה שקלים כדמי פחית, או אולי חייב לפצות את אפרים בכל הפסדו, ולשלם עשרה שקלים...?

3

הילד בוכה: וווואהההה...
האבא: למה אתה בוכה, מתוקי?
הילד: החלב נשפך לי.
האבא: אתה לא יודע שלא בוכים עלה חלב שנשפך?
הילד: נכון - אבל הוא נשפך על הטלפון שלך.
האבא: וווואהההה...

איזה מטומטם בא לעורך דין, שואל אותו העו"ד:
"נו, מה העניין,?"
אומר המטומטם: "מדובר בבעיה קשה ומסובכת,..."
העו"ד: "כן, מה הבעיה,?"
עונה לו המטומטם: "באתי לבקש ממך את הסוללה של הפלאפון שלך,!"
"את הסוללה?!" "כן! את הסוללה,!"
"למה,!"
"כי אמרו לי שבשביל המשפט הזה אני צריך סוללה של עורכי דין..."

4